

Matematiksel Yatk?nl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Matematiksel Yatk?nl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25848>

Özet

Matematiksel Yatk?nl?k Ölçe?i, bireylerin matematiksel dü?ünme, ak?l yürütme ve problem çözme potansiyellerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? veya adapte edilmi? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Semiha Kandemir Yörük tarafından 2019 y?l?nda Bal?kesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan bir yüksek lisans tezi kapsamında **Türkçe'ye uyarlanm??tır**. Uyarlama çal??ması, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk kültürüne ve e?itim sistemine uygunlu?unu, ayn? zamanda geçerlik ve güvenilirlik gibi psikometrik özellikler aç?s?ndan yeterlili?ini test etmeyi amaçlam??tır.

Ölçek, öğrencilerin matemati?e kar?? gösterdikleri do?al e?ilimi ve öğrenme potansiyelini de?erlendirerek, e?itimcilerin ve rehberlik uzmanlar?n?n öğrencilerin güçlü ve geli?tirilmesi gereken alanlar?n? belirlemesine yardımcı olmay? hedefler. Ölçe?in bir **uyarlama** olması nedeniyle, orijinal yap?s?n?n kültürel ve dilsel e?de?erli?inin sa?lanması kritik bir ad?m olmuştur.

Anahtar Kelimeler

Matematiksel Yatk?nl?k, Matematik, Ölçek Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Matematik E?itimi, Bal?kesir Üniversitesi, Yetenek.

Yazarlar

Semiha Kandemir Yörük

Amaç

Matematiksel Yatk?nl?k Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin matematik öğrenimine yönelik sahip oldukları potansiyel e?ilimi ve yatk?nl??? nicel olarak ölçmektir. Bu yatk?nl?k, sadece mevcut ba?ar? düzeyini de?il, ayn? zamanda soyut dü?ünme, mant?ksal ç?kar?m yapma ve say?sal ilişkileri anlama gibi matematiksel ba?ar?n?n temelini oluşturan bilişsel yetenekleri de kapsar.

Uyarlama çal??ması'nın özel amacı ise, uluslararası alanda kullanılan geçerli ve güvenilir bir matematiksel yatk?nl?k arac?n? Türk popülasyonuna kazandırmak ve böylece Türkiye'deki e?itim araştırmalarına katkıda bulunmaktır. Bu sayede, öğrencilerin erken ya?larda matematiksel potansiyelleri tespit edilebilir ve uygun e?itim stratejileri geli?tirilebilir.

Yap?

Ölçek, matematiksel yetene?in do?uştan gelen veya erken ya?ta geli?en, öğrenmeye dayalı olmayan yönlerini ölçen bir **yap?** üzerine kurulmuştur. Matematiksel yatk?nl?k, genellikle

matematiksel kaygıdan veya matematiksel öz yeterlikten farklı olarak ele alınır; daha çok bireyin yeni matematiksel bilgiyi ne kadar hızlı ve etkili bir şekilde özümseyebileceği ile ilgilidir. Bu yapı, genellikle sayısal akıl yürütme, uzamsal beceriler ve eleştirel düşünme gibi alt boyutları içerebilir.

Uyarılma çalışmasında, orijinal ölçeğin teorik yapısının Türk örnekleminde korunup korunmadığı, faktör yüklerinin ve yapısal eşitliğin kültürel bağlamda tutarlılığı incelenmiştir. Bu tür bir ölçek, genellikle akademik rehberlik, kariyer danışmanlığı ve özel yetenek programlarına öğrenci seçimi süreçlerinde temel bir gösterge olarak kullanılır.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal geçerlik çalışmaları, matematiksel yatkınlık yapısının doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermelidir. Ancak, bu akademik kayıttaki verilen özet bilgide **Geçerlik** alanında spesifik bir değer bulunmamaktadır. Uyarılma çalışması olan bu tezde, genellikle yapı geçerliği (faktör analizi) ve ölçüt bağıntılı geçerlik (matematik başarı puanları ile korelasyon) yöntemleri kullanılarak ölçeğin geçerliği araştırılmıştır.

Tezin tam metnine bakıldığında, ölçeğin yapısal geçerliğini destekleyen kanıtları, Türk popülasyonundaki matematiksel yatkınlık kavramının geçerli bir şekilde ölçtüğünü gösteren istatistiksel sonuçları barındırması beklenmektedir. Bu sonuçlar, genellikle DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) sonuçları ve madde-toplam korelasyonları içerir.

Güvenirlik

Bu ölçeğin güvenilirlik bilgisi de kaynak özetinde açıkça belirtilmemiştir. Bir psikometrik aracın güvenilirliği, ölçüm sonuçlarının zaman içinde veya farklı denemelerde tutarlı ve kararlı olması anlamına gelir. Kandemir-Yörük'ün uyarılma çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını test etmek için genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılmıştır.

Yüksek güvenilirlik katsayıları (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek düzeyde tutarlılık gösterdiğini işaret eder. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği de ölçek puanlarının zamana bağlı kararlılığını değerlendirmek için kullanılan önemli bir yöntemdir.

Faktör Analizi

Matematiksel Yatkınlık Ölçeği'nin ölçek uyarılma sürecinde, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk kültürüne aktarılıp aktarılamadığını belirlemek amacıyla Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Eğer orijinal ölçek çok boyutlu ise (örneğin, sayısal akıl yürütme ve uzamsal yetenek gibi alt boyutlara sahipse), bu yapının Türk örnekleminde de aynı şekilde ortaya çıkıp çıkmadığı incelenmiştir.

Özellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), uyarlanan ölçeklerin yapısal geçerliliğini test etmede standart bir yöntemdir. Bu analiz, ölçeğin teorik modelinin gözlenen verilerle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) üretir. Bu istatistikler, uyarlanmanın başarısını ve ölçeğin yapısal bütünlüğünü kanıtlar.

Araç

Test Türü: Uyarlama Çalışması (Adaptation Study)

Format: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, bu tür psikolojik ölçekler genellikle 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme formatında uygulanır (örneğin, "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kandemir-Yörük'ün yüksek lisans tezi genellikle üniversite öğrencileri veya lise öğrencileri gibi eğitim kademelerindeki bireyleri hedef almış olabilir.

Yaş Grubu: Spesifik olarak belirtilmemiştir; ancak uyarlama çalışmasının yapıldığı eğitim kademesine bağlıdır (genellikle 14-25 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Detaylı örneklem bilgileri (büyüklük, demografik özellikler) tezin tam metninde yer almaktadır. Çalışma, Balıkesir Üniversitesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Matematiksel Yatkınlık, Yatkınlık Testi, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Araç, Balıkesir, Yüksek Lisans Tezi, Öz Bildirim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Sağlanmamıştır.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: kandemir@balikesir.edu.tr

Yazma Adresi: Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Şinler, Ücret ve Test Yolu

Şinler ve Kullanım: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle yazarın izni

gerekmektedir. İletişim e-posta adresi üzerinden yazarla irtibata geçilmesi tavsiye edilir.

Ücret: Akademik tez kapsamında geliştirilen araçlar genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya geniş çaplı uygulamalar için izin alınması gerekebilir.

Test Yılı: 2019 (Uyarlama çalışması tamamlanmış yılı).

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: matematiksel-yatkinlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kandemir-Yörük, S. (2019). *Matematiksel yatkınlık ölçeği uyarlama çalışması* (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir. (Tez bağlantısı: tez.yok.gov.tr).

Matematiksel Yatkınlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için ilgili **yüksek lisans tezi** incelenmelidir.